

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0407U000946

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 05-03-2007

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Толстикова Тетяна Миколаївна

2. Tolstykova Tetyana Mykolayivna

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: кандидат наук

Аспірантура/Докторантура: ні

Шифр наукової спеціальності: 14.01.02

Назва наукової спеціальності: Внутрішні хвороби

Галузь / галузі знань: Не застосовується

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Не застосовується

Дата захисту: 26-01-2007

Спеціальність за освітою: 7.110.102

Місце роботи здобувача: Інститут гастроентрології АМН України

Код за ЄДРПОУ: 02011781

Місцезнаходження: 49074, М. Дніпро, проспект імені Газети "Правда", 96

Форма власності:

Сфера управління: Академія медичних наук України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): Д 64.600.04

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Інститут гастроентрології АМН України

Код за ЄДРПОУ: 02011781

Місцезнаходження: 49074, М. Дніпро, проспект імені Газети "Правда", 96

Форма власності:

Сфера управління: Академія медичних наук України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації:

Коди тематичних рубрик: 76.29.29

Тема дисертації:

1. Особливості функціональних і метаболічних порушень у хворих на пептичну виразку два-надцятипалої кишки, поєднану з хронічним холециститом і ожирінням та їх корекція.
2. The peculiarities of functional and metabolic disorders, and their correction in patients with duodenal peptic ulcer combined with chronic cholecystitis and adiposity.

Реферат:

1. Об'єкт дослідження: функціональний стан шлунка та біліар-ної системи, ліпідний обмін, окислювальний гомеостаз та ме-таболічна активність системи нейрогуморальної регуляції у хворих на ПВ ДПК, поєднану з ХБХ та ожирінням. Мета дослідження: Оптимізувати лікування хворих на пеп-тичну виразку дванадцятипалої кишки, поєднану з хронічним безкам'яним холециститом та ожирінням з урахуванням функціональних і метаболічних порушень. Методи дослідження: клінічні, антропометричні, інструме-нтальні (езофагогастродуоденоскопія, соноскопія, електрока-рдіографія), функціональні, (шлункове та дуоденальне зонду-вання), біоритмологічні, біохімічні, морфологічні, молекуля-рно-біологічні, статистичні. Теоретичні і практичні результати: практична цінність ро-боти полягає в комплексі методичних заходів, що дозволяють удосконалити діагностику функціонального стану шлунка, викладених у методичних рекомендаціях МОЗ України „Клі-ніко-лабораторна оцінка функціонального стану секреторних залоз шлунка”, а також дати

клінічну оцінку характеру оксидативного стресу за різними типами реагування АОС, методика якої викладена у інформаційному листі МОЗ України „Методика визначення характеру оксидативного стресу і його клінічна оцінка при захворюваннях органів травлення”. Практичні рекомендації і висновки роботи можуть бути використані в роботі лікарів терапевтичних, гастроентерологічних та ендокринологічних відділень обласних, міських і районних лікарень, особливо на етапі диспансерного спостереження за хворими на ПВ ДПК, поєднану з ХБХ та ожирінням. Новизна: встановлено, що перебіг ПВ ДПК та ХБХ на тлі ожиріння супроводжується взаємообтяжливим впливом: порушення обміну ліпідів та їх перекисного окислювання при зниженні контролюючої функції з боку нейрогуморальної системи регуляції підтримують запальний процес у ЖМ та СО ЕГДЗ. З другого боку, загострення запального процесу сприяє розвитку оксидативного стресу, створюючи умови для утворення своєрідного “порочного кола”. Набула подальшого розвитку концепція оцінки стану окислювального гомеостазу на основі моделі стрес-синдрому Сельє, згідно якої кисневий гомеостаз розглядається як найважливіша складова формування адаптаційних процесів. Вперше у хворих з ожирінням при розвитку ПВ ДПК, поєднаної із ХБХ, сформульовані типи реакцій ендогенної антиоксидантної системи (АОС) у відповідь на надлишкову продукцію малонового діальдегіду (МДА): мобілізаційний, компенсаторний, ригідний та декомпенсаторний; встановлено їх вплив на розвиток функціональних і морфологічних змін органів ЕГДЗ та біліарної системи. Встановлено, що тільки ригідний та декомпенсаторний типи реагування АОС супроводжуються тяжкими порушеннями у травній системі, обумовлені недостатньою адаптаційно-трофічною функцією з боку симпатoadреналової системи (САС) та серотонінергічної ланки регуляції, яка виконує стрес-лімітуючу функцію, та вірогідно визначають наявність оксидативного стресу. Вперше встановлені розбіжності у механізмах порушень окислювально-відновних процесів у хворих на ПВ ДПК та ХБХ у залежності від маси їх тіла: при ожирінні більш виражена пероксидація нейтральних ліпідів, а у хворих з нормальною масою тіла – фосфоліпідів (ФЛ). Вперше обґрунтований диференційований підхід до лікування хворих на ПВ ДПК, поєднану з ХБХ та ожирінням з урахуванням визначених типів реагування ендогенної АОС і функціональних порушень шлунка та органів біліарної системи застосування якого обумовлює позитивний перебіг захворювань та запобігає прогресуванню функціональних і метаболічних розладів. Ступінь упровадження: запропоновані методи діагностики впроваджені у роботу відділення захворювань шлунка і дванадцятипалої кишки Інституту гастроентерології АМН України, гастроентерологічного відділення лікарні № 6, м. Дніпропетровськ; терапевтичного відділення Центральної районної лікарні Дніпропетровського району; терапевтичного відділення лікарні станції Нижньодніпровськ-вузол Придніпровської залізниці; кафедри фітотерапії з курсом фармакології медичного інституту Української Асоціації Народної Медицини, м. Київ; гастроентерологічного відділення Інституту терапії ім. Л.Т. Малої АМН України, м. Харків; терапевтичного відділення міської лікарні № 10, м. Запоріжжя; терапевтичного відділення міської клінічної лікарні № 1, м. Полтава, що підтверджено відповідними актами впровадження. Результати дисертації застосовуються у навчальному процесі кафедри факультетської терапії Одеського державного медичного університету МОЗ України. Сфера використання: медицина, гастроентерологічні відділення.

2. Object of the study: The functional state of the stomach and biliary system, lipid metabolism, oxidation homeostasis and metabolic activity of neurohumoral regulation in patients with of DPU (duodenal peptic ulcer) associated with CAC (chronic acalculous cholecystitis) and obesity. Purpose of the study: To optimize the treatment of DPU associated with CAC and obesity with the consideration of the functional and metabolic disorders. Methods of the investigation: Clinical, anthropometry, instrumental (esophagogastroduodenoscopy, sonoscopy, ECG), functional (gastric and duodenal probing), biological rhythms study, statistical. Theoretical and practical results: The practical significance of the work consists in a complex of methodological measures which allow to improve the diagnosis of the state of the stomach as well as to assess the oxidation stress using the types of AOS reaction. Novelty: It was established that the course of DPU and CAC with obesity is accompanied by mutually aggravating influence: disorders of lipid metabolism and their peroxidation at reduction of controlling function of the neurohumoral system support the inflammatory process in the gallbladder and the mucous membrane of the EGD zone. The concept of evaluation of the state of oxidation homeostasis based on the model of

Selier stress-syndrome was further developed. For the first time the types of endogenic antioxidant system reception to excessive production of malonic dialdehyde were distinguished in patients with of DPU associated with CAC and obesity: mobilization, compensation, rigid, decompensation. Their influence on the development of functional and morphological changes on the EGD zone organs and biliary system was established. It was determined that only rigid and decompensation types of AOS reaction are accompanied by severe disorders in the digestive system caused by insufficient adaptation-trophic function of the sympathoadrenal system and serotonergic link of regulation. For the first time, discrepancies in the mechanisms of disorders of redox processes in patients with DPU associated with CAC and obesity depending on the body mass were revealed. For the first time, a differentiated approach to treatment of DPU associated with CAC and obesity with the consideration of the types of AOS reaction and the functional changes in the stomach and biliary system was substantiated. Degree of introduction: The suggested methods of diagnosis were introduced to the work of stomach and duodenum disease department of Institute of Gastroenterology (Academy of Medical Sciences of Ukraine), gastroenterology department of hospital No. 6 (Dnepropetrovsk), therapy department of Central District Hos-pital of Dnepropetrovsk district, therapy department of hospital of Nizhnedneprovsk-uzel station (Pridneprovsk Railroad), phyto-therapy department with a course of pharmacology of Medical In-stitute of Ukrainian Association of Folk Medicine (Kiev), gastro-enterology department of Institute of Therapy (Academy of Medi-cal Sciences of Ukraine), therapy department of City Hospital No. 10 (Zaporozhie), therapy department of City Clinical Hospital No. 1 (Poltava). The findings of the research are used in the teaching process of department of therapy (Odessa State Medical Univer-sity). Sphere of application: medicine, gastroenterology.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки:

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності:

Підсумки дослідження:

Публікації:

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації:

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Майкова Тетяна Володимирівна,

2. Tatyana V. Maykova

Кваліфікація: д.мед.н., 14.01.02

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Пасієшвілі Людмила Михайлівна
2. Пасієшвілі Людмила Михайлівна

Кваліфікація: д.мед.н., 14.01.02

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Катеренчук Іван Петрович
2. Катеренчук Іван Петрович

Кваліфікація: д.мед.н., 14.01.02

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Рецензенти

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Біловол Олександр Миколайович

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Біловол Олександр Миколайович

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Реєстратор

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Т.А.